

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

ДО
Г-Н ЦВЕТОМИР ПЕТРОВ-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СТОЛИЧНИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ДОКЛАД

от

**Десислава Желязкова- заместник-кмет на Столична община –
направление „Образование, спорт и младежки дейности“**

и

общински съветници

Относно: Предложение за продължение на скрининговата програма „Да пораснем изправени“ за учебната 2026-2027 г. и представяне на резултатите от реализирания скрининг през учебната 2025-2026 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПЕТРОВ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Благодарение на активното съдействие на Столична община, скрининговата програмата „Да пораснем изправени“ през учебната 2025-2026 г. успешно се реализира една от най-мащабните инициативи за профилактика на детското здраве в България. с основният фокус остава ранното откриване на гръбначни изкривявания, скелетни деформации и наднормено тегло при ученици в периода на интензивен растеж (10–13 години).

Предвид липсата на национално въведена стандартизирана система за масов скрининг, програмата служи като научно обоснован модел за надеждна оценка на мускулно-скелетното здраве и антропометричните показатели на подрастващите.

През учебната 2025/2026 г. програмата се реализира от мултидисциплинарен екип, включващ **119 специалисти и доброволци**. Презгледите се реализираха от опитни кинезитерапевти, рехабилитатори и ортопеди с участието на студенти работещи под супервизия. За новата учебна година се предвижда разширяване на мрежата от обучени кадри и използване на вече изградената дигитална база данни.

I. Анализ на резултатите от предходния скрининг

В рамките на периода от 15 март до 15 май 2026 г. бяха обхванати 8 608 ученици от 119 училища на територията на Столична община, което дава възможност за подобро планиране на дейностите през 2026–2027 г.

● **Физическо развитие и BMI:**

- **34,0%** от учениците са с повишено телесно тегло (21,0% с наднормено тегло и 13,0% със затлъстяване).
- Тези стойности надвишават средните за Европа (25%) и потвърждават негативната тенденция за страната ни. Приблизително всяко трето дете е в риск, което налага засилени мерки за здравословно хранене и активност.

● **Деформации на гръдния кош:**

- При **7,9%** от децата са установени деформации, като най-чест е „птичият гръден кош“ (pectus carinatum) – 6,1%.

● **Оценка на стойката и фронтален баланс:**

- Едва **42,6%** от учениците демонстрират нормална хармонична стойка.
- **57,4%** имат различни постурални нарушения. Най-разпространени са **сколиотичната стойка (17,4%)** и **отпуснатата стойка (17,4%)**.
- Асиметрия на торса във фронталната равнина е открита при 36,6% от изследваните.

● **Риск от структурна сколиоза:**

- При използване на златен стандарт ($ATR \geq 6^\circ$), **3,2% (275 ученици)** са идентифицирани с повишен риск от структурна сколиоза и нужда от специализирана диагностика.

● **Състояние на ходилата и долните крайници:**

- **51,2%** от учениците имат отклонения в надлъжния свод на ходилото.

- **45,0%** са с еластично плоскостъпие (паднал свод), а при **36,6%** е установен валгус (пронация) на петата.
- Тестът за клякане показва, че **45,2%** от децата имат функционални ограничения, вероятно дължащи се на скъсени ахилесови сухожилия или намалена подвижност на ставите.

Данните от изминалата година показват, че **повече от половината ученици (57,4%)** страдат от нарушения на опорно-двигателния апарат или теглото. Високата икономическа цена на оперативното лечение (над 37 000 евро за един пациент със сколиоза) подчертава ефективността на скрининга – разходите за цялата програма са съпоставими с цената на една операция. Огромен процент от децата, обхванати от скрининга вече са консултирани със специалисти и насочени за терапевтично поведение и лечение.

6. Постигнати цели:

- Информация за индивидуалното и популационното здраве на опорно-двигателната система и антропометричните показатели на учениците от 5ти и 6ти клас в София.
- Индивидуални насоки и препоръки за последващо поведение.
- Информираност на родителите.
- Популяризиране значението на поддържането на добра физическа активност и здравословно тегло при децата.

II. Трудности

Въпреки отличната организация на дирекция образование на Столична община, голяма част от директорите на училищата не бяха разбрали за програмата. Събирането на декларации за информирано съгласие от родителите се осъществи на няколко етапа, което съществено затрудни и забави провеждането на скрининга. За учебната 2026/2027г. предвиждаме предоставяне на декларациите за информирано съгласие да бъдат предоставени в началото на учебната година и разписани и събрани на първата родителска среща. Това ще доведе до по-голям брой родители, попълнили декларациите и респективно по-голям обхват на предстоящия скрининг.

III. Цели за 2026/2027 учебната година

Основна цел за новата учебна година е да се надградят постигнатите резултати, да се разшири обхвата на скрининга, както и да се осигури своевременно насочване на децата в риск към адекватна профилактика и лечение.

Продължаването на програмата ще създаде устойчив модел на проследяемост на резултатите и тенденциите, което ще позволи създаване на трайни политики за превенция на наднормено тегло и обездвижване при децата.

Във връзка с гореизложеното, предлагаме Столичният общински съвет:

1. да приеме Отчет на Скринингова програма „Да пораснем изправени“ за учебната 2025–2026 г.
2. да приеме решение съгласно приложения проект, като одобри продължаването на скрининговата програма “Да пораснем изправени” и през учебната 2026/2027г.

Приложения:

1. Проект на Решение на СОС и проект на програма
2. Финансова обосновка
3. Подробен отчет на програмата за 2025/2026г.
4. Примерен индивидуален протокол

Десислава Желязкова
заместник-кмет на направление
„ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ“,

Десислава Желязкова
зам.-кмет на Столична община
16.07.2026

BOIKO

Digitally signed by
BOIKO GEORGIEV

BOIKO GEORGIEV

13:06:42 +03'00'

— —

Digitally signed by

Savov

Date: 2026.07.16
17:04:10 +03'00'

Vanya

Digitally signed

a

13:25:51 +03'00'

v Bonev

Date: 2026.07.16
15:22:27 +03'00'

СТОЛИЧНА ОБЩИНА

СТОЛИЧЕН ОБЩНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска № 33, Тел. 93 77 591, Факс 98 70 855, e-mail: info@sofiacouncil.bg, http://www.sofiacouncil.bg

ПРОЕКТ!

РЕШЕНИЕ №.....

на Столичен общински съвет

от2026 г.

За приемане Общинска програма за провеждане на скринингови прегледи за наличие на скелетни деформации, наднормено тегло и затлъстяване на ученици на възраст от 11 до 13 години в общински училища на територията на Столична община "Да пораснем изправени"

На основание: чл. 21, ал. 1, т. 12 и т. 23 от Закона за местното самоуправление и местната администрация,

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Приема програма "Да пораснем изправени" на Столична община за учебната 2026-2027 г. – приложение към настоящото решение.
2. Утвърждава средства в размер до 64 160 /шестдесет и четири хиляди сто и шестдесет/ евро за реализиране на програмата. Средствата се осигуряват от бюджета на Столична община за 2026 г., функция "Образование" и точният им размер се определя от броя на заявените от родителите прегледи.
3. Възлага на заместник-кмета на Столична община в направление "Образование, спорт и младежки дейности" да създаде необходимите условия за реализиране на програмата.

Настоящото решение е прието на заседание на Столичния общински съвет, проведено на 2026 г., Протокол..... от и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

Председател на Столичния общински съвет:

Юрист от администрацията на Столична община: